

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

(א) ג"כ סה: [הוספתא
מקואו פ"ד ה"א],
(ב) ג"כ סה: [ג] לקמן
קד: [הוספתא מיומנת
פ"א ה"א], [ד] לקמן קב:
[ג] ו"ש, [ה] ו"ש,
(ג) לקמן קד: [ו] [לקמן
ל: [ז] המורה ו',
(ד) סוכה ל' ע"ג הוספתא
לקמן קול: ד"מ גולן,
(ה) סה: [ז] סה: [ח] סה:
מה שהוצגו ע"ז בחוסי
סוכה זו דיה הויא,
(ו) ע"ז סוכה זו ע"ב.

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מעיקרא
מילין וכו' מילא דלוקא,
ג"כ לקמן דף ע"א:
(ב) ד"ה אמר וכו' ולא
היה קנוי לו קודם
פסקלי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ר"ז אמר
וכו' אצל אברין. ע"ז
סוכה דף ל' ע"ב ס"ט
ד"ה לקמיה:

הנהגות וצינונים

[א] ס"א ושינוי השם
מילתא היא והרי וכו',
המריש וכן תהי תהיב
מיה: שכנתו (גליון):
[ב] וכו' ושינוי את בנתיב
החמא והחיל את גזיל
והשיב את הגזילה
אשר גזל ליל (גליון):
[ג] ע"ז הלוסיק פ"ד ש"ס
המלך (בבא"ט):
[ד] בבב"י שם יס"ח
הבנין הוי: [ה] כתיב
אמורה: [ו] בבב"י נוסף
גמי: [ז] בבב"י מתיק
והבי: [ח] "הוי" ליתא
בבב"י: [ט] כתיב י"ז
צ"ל: [י] בבב"י צ"ל
הקיקה (גליון) כ"ה
ההיש וכו' בן ארה,
וכי' בבב"י דרפ"י:
[יא] ש' הלוסיק הו"ל
די (בב"י) ובב"י ר"פ
ואיג' הדור לבב"י
על ד"ה [ב] נציל
העניג (בי"ש), וכו'
חקק שלמה וכו'
שה"ש [ג] כתיב במקום
מ"ט אמרתי א"ל
(וכי' לפניו בסוכה):
[יב] נציל ר"ק לענין
מורה בבב"י בבב"י
[יג] כתיב קרבן:
[יד] נציל הוי (בב"י):
[טו] ומיהו א"ה הוי
קנין וכו' קודם ההקדש
אלו הוי חשיב צדקה
הבאה בבב"י
במוסר כו' בן הוי
המריש שן הוא בב"י
גזין (גליון): [טז] לפני
שם ר"ב הו"ל ע"י
(במה' יהודה, ב"ש,
וכי' כאן בבב"י):
[יז] צ"ל דמתבנית
(בב"י) והוי מתני
דלקמן ע"ז ע"ב:

תורה אור השלם

(א) [הלוסיק] אבמות
[תמריס] מפי וכו' אל
הגולה אשר גזל את
העשק אשר נשקו את
את אברין אשר
הקפד אה"ו ונשקו את
האבדה אשר קפד:
ויקרא [ב] כו

(ג) [הקדש] הנה
מתלואה והתקתה אותו
אמר י' ושיב י'
הבאות גזיל אבדות
הפסח ואת הגזילה
האבדה את הפגמה
הארבה אותה מקדש
אמר י' ושיב י' כו

צ"עו הבית והעובים. קרא חכמי גזי בית עולמים: המצטפים.
המלטי כדלמרינן בהשופין (ג"כ דף יג.) **שמותים נקרים סביב**
פסחי מלונות ופסחין ונמקום תורי קיצע הקורות: א"ז המרישות.
אלמא בטר הכי קרי להו נמי מרישות: ר' יורה אמר. מריש
היינו טעמא דלא מקיף בשינוי
הסס משום דחוזר לבריימו הוא א"כ
יסתר הו"ל כשורה לבריימוהו * אל
אברין מו לא מקיף משכא: דמעיקרא
קציצתא. שקודם שחקקו נקרא קליפת
ע"ז בעלמא: ויבסוף קבעו. והמשך
זו נגשמים או מי נגר למקוה
פסקו משום מ"ס שאזין: קבעו
ויבסוף חקקו. ולא כלו הוא אל
ארעא סמיכתא היא: שאיבה. מה
שמקוה נפסל ע"ז גזיל מ"ס שאזין
מדרבנן הוא: **א"כ. תמסן דיהיב**
דמי: הקדישן הקדש. וקסוד ליהנות:
ותרומתן. אסור: לורים אלמא קני ליה
לגזילה ביהוש: ע"ז גזל אביה. בגזול
[לקמן ד' קד:] מפדס לה אפילו
נשבע אבי לסקר אלל חקקן מתיב
ליה קרא כדלמרינן הסס: את
גזיל. וממילא אשמעט גזל אבי:
ה"ג

הא לאו הכי הדר בעיניה אמר רב ויסק מריש
שבו עליו דתניא * צלעות הבית אלו המצטפין
והעובים אלו המרישות רבי יורה אמר * שינוי
החוזר לבריימו בשינוי השם לא הוי שינוי
ושינוי השם שאינו חוזר לבריימו מ"ו הוי שינוי
* והרי צינור דמעיקרא קציצתא והשתא
צינורא ותניא * צינור שחקקו ולבסוף קבעו
פוסל את המקוה קבעו ולבסוף חקקו אינו
פוסל את המקוה ואי אמרת שינוי השם
מילתא היא אפי' קבעו ולבסוף חקקו נמי
ליפסל * שאני שאיבה * דמדרבנן היא אי הכי
אפילו דרישא נמי התם איכא תורת כלי עליו
בתלוש הכא אין תורת כלי עליו בתלוש
מיתבי * הגב והגזול והאם הקדישן הקדש
ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר אמרי
התם איכא שינוי השם דמעיקרא מיכלא
והשתא תרומה הקדש מעיקרא חולין
והשתא הקדש אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי שהוא קונה שנאמר
והשיב את הגולה * מה ת"ל אשר גזל אם כעין שגול וחוזר ואם לאו דמים
בעלמא בעי שלומי האי אשר גזל מיבעי * למעוטי גזל אביו שאינו מוסיף
חומש על גזל אביו א"כ ניכתוב דחמא והשיב את גזיל * אשר גזל למה ל'ו
למכתב ב"ש * תרתי ואיכא דאמרי אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי
* שאינו קונה שנאמר והשיב את הגזילה מ"ו הוא כתיב אשר גזל ההוא
מיבעי ליה * על גזילו שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל
אביו: אמר עולא מניין ל"איש שאינו קונה שנאמר * והבאתם גזול את
הפסח ואת הגולה * גזול דומיא דפסח מה פסח דלית ליה תקנתא כלל
אף

הא לאו הכי הדר בעיניה. וקסם מריש כיון שגזלו בצירה
מתאיישים הצעלים ממנו וא"כ דמשמע דלא מקשה אלל
לרב יוסף אדרבה כ"ש דקשה לרבה טפי לדידיה יאוש גרידא
קני ולמלא דמשמ"ל דמריש שמו עליו אכתי תקשה לרבה דמהכא
משמע דיאוש לא קנה ונראה לפרש
דנלא יאוש אפי' ולהכי * פריך לרב
יוסף א"כ שבלמא דשינוי השם לא
כלום הוא שפיר אלל אי אמרת
דשינוי השם קטן ע"ס יאוש קני א"כ
שינוי השם גדול כי האי דמריש יש
לו לקנות בשמו עלמון משמע
לעיל * דשינוי השם חסוד גרידא קני
דפריך גבי נגז טלה ונעשה אל
ונקניה בשינוי השם דהוי שינוי השם
חסוד ועוד יש לומר דנכל מקום
הוי * שינוי השם גרידא קני לרב
יוסף בלא יאוש ולכך יש להשיל
יו"ט * צמריש בלא יאוש דמה שרין
יאוש צמירות לאו משום קנין דקנין
הוי משום שינוי השם לחודי' והיאוש
אין צריך אלל כדי שיעיל מחשבת
ימרו לשייה אברין דלא לאו היאוש
אין כלא שינוי השם וכן שחקק
המצטפין.
צ"ע עמו יאוש שאם אין יאוש אין
שם הקדש חל עליו ואם אין שינוי
השם וכן שינוי רשות א"כ אין יאוש
אין שינוי רשות אלל מריש בלא יאוש
נמי איכא שינוי השם ויש לו להשיל
בפני עלמון וכן גבי טלה ונעשה
אלל דלמרי' לעיל * ויקני' בשינוי
השם: **צינור** שחקקו ולבסוף קבעו
פוסל את המקוה. כשיש לו לבסו
מד' רוחמי אריי שאם הוא פרוץ
אפי' מרות אחד לא היה פוסל המקוה
דכמוכב בנסכת מקוואות (פ"ד מ"ב)
דדוקא טעלא שיש לה לבסו פוסל

ד"ה א מ"י פ"א מ"ג
גביה ה"א י"ב
מ"ג גזל ונראה ל' י'
סמך עשן פ"ג ע"ב טו"ט
ח"מ פ"י ש"ב פ"א א וכו'
ס"ה:
ב א ב מ"י פ"ד מ"ג
מקואו פ"ד ה"א
עשן רמת טו"ט י"ד
לא ר"ה פ"ג ל' וכו' י"ד
[כ] אלס פ"י פ"ד ד'
ק"ל ובסופת פ"ד ד'
ל"א:
ג א מ"י פ"ד מ"ג
סמך ט:
ד א ד מ"י פ"ד מ"ג
המנוח ה"א י'
ב א מ"י פ"ד מ"ג
ה"ג א סמך עשן ע"ג:

ליקוטי רש"י

צ"עו הבית והעובים. והוא נלעט
ואה היטוב הבית אל המצטפין
לנשות הבית אל המצטפין
וע"ס אל המרישות
ומה קן מרישות קודם
ומה קן מלשני כרוב
שמתין בלא כהלים
לתיב עליון דלא
הקורות ויחזקאל אמר כו.
א"כ
המצטפין.
צ"ע עמו יאוש שאם אין יאוש אין
שם הקדש חל עליו ואם אין שינוי
השם וכן שינוי רשות א"כ אין יאוש
אין שינוי רשות אלל מריש בלא יאוש
נמי איכא שינוי השם ויש לו להשיל
בפני עלמון וכן גבי טלה ונעשה
אלל דלמרי' לעיל * ויקני' בשינוי
השם: **צינור** שחקקו ולבסוף קבעו
פוסל את המקוה. כשיש לו לבסו
מד' רוחמי אריי שאם הוא פרוץ
אפי' מרות אחד לא היה פוסל המקוה
דכמוכב בנסכת מקוואות (פ"ד מ"ב)
דדוקא טעלא שיש לה לבסו פוסל

אף גזול דלית ליה דאיהו דאיהו וליכא לשוני כדמשי לקמן^ט לריש לקיש כגון שהקדישו צעלים צד גנב דאם כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבדימיה הא מתחייב כרת שפיר דרמי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו צעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמיה אי נמי דרב יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני וטעמיה דרב יהודה דאמר צין נודעה צין לא נודעה מכפרת משום דלא חייש לטעמיה דמנוה הבאה צעמיה ולא גרסינן התם מאי טעמיה קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ג' וס' ק"א) דאמר רבא לאחרא יאוש לא קנייה ציאוש ה"פ הא קנייה ציאוש ושינוי השם ומה שאין מוכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה ציאוש אלא הא קנייה ומדע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דאמר לקמן^ט חויביה צין לפני יאוש צין לאחרא יאוש ואי סבר דיאוש קני אלא קני חייב לאחרא יאוש שלו הוא טובה ושליו הוא מוכר וצנהא צתרא^ט קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואמר כך יאוש לא קני ור"ת הקשה דצנהא צתרא^ט לקמן ד' קד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממתניתין דנטלו מוכסים תמורה ונתנו לו תמורה אחר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא צידוע ודברי הכל ונתנו לו תמורה אחר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם מנה ואם נטל מחויר לצעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני וטעמיה דנאה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ נותנים לו ומירך ר"י דברייתא ע"כ לא חייב כמתני דהא צתניתין קתני הרי הוא שלו וצרייתא קתני מחויר לצעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתניתין קיימא תקשי מצרייתא לרבה דאמר יאוש כדי קני אלא צרייתא חייב בהצעלים עומדים ולא נתייאשו עדיין כשנתנו לזה אע"ג לטקסו אחר דאחרא ליה נתייאשו לא קני דשינוי רשות דקודם יאוש לא קני כדמשמע לקמן^ט יאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דצאיסורא אחא ליה וזריך להחזיר הדמים אצל מתניתין חייב לעולא צידוע שנתיאש מקמי דאחרא ליה וכי אחא ליה הוה ליה יאוש ושינוי רשות:

אף גזול דלית ליה תקנתא לא שניא לפני יאוש ולא שניא אחר יאוש רבא אמר מהבא קרבנו^ט ולא הגזול אימת אילימא לפני יאוש פשיטא למה לי קרא אלא לאו לאחר יאוש וש"מ יאוש לא קני וש"מ והא רבא הוא דאמר דגזול קרבן החבריה איבעית אימא הדר ביה ואיבעית אימא^ט חד מינייהו (ב' רב פפא אמרה: ומדת תשלומי ארבעה וחמשה וכו'): ואמאי גילף שור שור משבת מה להלן חיה ועוף כיוצא בהן אף כאן חיה ועוף כיוצא בהן אמר רבא אמר קרא^ט שור ושה שור ושה שני פעמים שור ושה אין מידי אחרינא לא אמרי הו מייתר אילימא שור ושה דסיפא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגבב שור או שה וטבחו ומכרו^ט חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכו' תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו תחתיו ליה לדרשה אחרנא דתניא יכול גבב שור שוה מנה ישלם תחתיו^ט נגידין ת"ל תחתיו^ט תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דניכתוב רחמנא כי יגבב איש וטבחו ומכרו^ט חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבחו להו וטבחו כתיב לחד ואימא עד דגניב תרי וטבחו להו ומכרו כתיב לחד ואימא הוה אמינא עד דגניב תרוייהו וטבחו חד ומשייר חד או מוכרו כתיב ואכתי הוה אמינא עד שור דסיפא ושה דרישא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגבב איש שור וטבחו ומכרו^ט חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת השה לא: אין הגונב אחר הגונב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גבב ראשון וגבב שני משלם תשלומי כפל לגבב ראשון^ט אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא^ט אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשטרש בחמא אימת אילימא לפני יאוש מי

ה"ג וכו' הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו תחתיו כו' וכו' הא כתיב תרי יומי תחתיו דמישמעי חד אשור וחד אשה דאי תרוייהו אחד קיימי הכי איצעי ליה למיכתב ה' בקר וד' לאלן ישלם תחתיו לאו מילתא היא דליכא למימר חד תחתיו אייתר לדרשה אחרינא ואכתי תשעה משמעי צין אשור צין אשה: **נגידים**. **גוישים** כדמרגמינן ויגוע ואיתנגיד (בראשית מט) כלומר כחושין וקרוצין למוט: ה"א עד דגבב תרתי וטבחו לחד ומזבין אחד. להכי אלטרין שור או שה דרישא למימר דאע"ג דחד הוא דגבב ממיי: או מכרו כתיב. דמשמע או טביחה או מכירה דהא כתיב או להלק: ואימא עד דגבב תרתי. כדכתיב צסיפא תחת השור תחת השה ולהכי אלטרין שור או שה דרישא: שנשטרש. עשה שרשין כלומר תחזק צטטא שקלאו^ט ומהנו מעשיו: אילימא לפני יאוש. מכרו: מי

(א) לעיל (סז: ט) (ב) שנת כו. שבעות כו. צבורות ד: (ג) [צבורות כד: וס'ק] (ד) חוספתא פ"ז ה"א, ס"ח: (ה) לקמן קטור, (ז) קטור. עייש לקמן (ח) רש ע"א אף מכייה ב"ש בתרי: ר"פ, (ט) ע' מוס' צבורות ד: (י) ד"ה מלא, ומוס' שבעות כו. ד"ה מלא, (י"א) עין מוס' לקמן קרא: סודיה וכו' (י"ב) לעיל סז: (י"ג) עין מ"ח.

הנהגות הב"ח

(א) גבי רב פפא אמרה: כי משום דמלך חבר אמי ורבה כ"כ מוס' בשבועות דף ע"ו ע"א וכו' א"כ בתו מוס' ע"י גמא מליקין ד' כו ע"ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור כו' ע"ן משנת מהרי"א דלריש ס"י טה:

תורה אור השלם

(א) כי יגבב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה:

הנהגות וצינונים

(א) בילקו"ש (משפטים רמו שבט) וטבחו או מכרו: (ב) גירסת החת"ם (לעיל סז ע"א ד"ה טלאים) ישלם תחתיו נגידין (וכ"ה בכת"י) ועי' מהר"ץ (היות): (ג) ציל ת"ל תחת השור תחת השה (דק"ס): (ד) בכת"י וטבחו או מכרו: (ה) יש להוסיף ויקח ומהנו מעשיו (באה"מ) או שציל שאהנו מעשיו וקנאו: (ו) אולי ציל רבא הוא דהוא, והבאה"מ כתב שיש להוסיף רבא גרפינן דהוא: (ז) בכת"י נוסף שבי"ב: (ח) כת"י בתש"פ: (ט) נדציל: (י) ואוקמוהו (באה"מ): (יא) שיר אמתו (מנחת יודיה, ב"ש):

מרובה

פרק שביעי

בבא קמא

סו.

מסורת הש"ס

עם הוספות
(ב) עין חוס' ע"ז כד...
(ג) ד"ה ותי' (ג) [למקן סו...]

עד כאן לא פליגי ר' אילעא ור' חנינא: אב"י לענין שלומי. כגון
כפל ל' אילעא וד' ור' ל' חנינא אי"צ זיזקרא חולל בלא שינוי
דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמני כעין שגגה: זיזא תיהוי

הם ולא ולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

עין משפט
נר מצוה
ב"ה א"מ פ"ד מהל'
איסור מצה הלכה
ד' סמך לאין שטן:

הנהרות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה הם כ"ו
ודשא הוא כ"ו כ"ל:
(ג) בא"ד דברבעת כ"ו
דאתנן כ"ו כ"ל:
(ה) שם ודשא נעלמא
(ה) ד"ה לחמיה כ"ו:
(ד) ד"ה לא כ"ו.
ראשון ונעבו כ"ל:
(ה) ד"ה מלא כ"ו דלמר
בלאו מלאות כ"ו וע"ש
דברוכמיה נפקא לן יאוש
מאשר תלמד ממנו:
(ו) ד"ה כיון כ"ו אינו
כשפיק גמור כ"ל:

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

תורה אור השלם
(א) וד"ה ב"י תבא
(ב) וד"ה וד"ה ב"י
(ג) וד"ה וד"ה ב"י
(ד) וד"ה וד"ה ב"י
(ה) וד"ה וד"ה ב"י
(ו) וד"ה וד"ה ב"י
(ז) וד"ה וד"ה ב"י
(ח) וד"ה וד"ה ב"י
(ט) וד"ה וד"ה ב"י
(י) וד"ה וד"ה ב"י

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עד שצבנו
וב"י מי שחטפו וזה
ב"י עין חוס' כ"מ דף ו
ע"א ד"ה והא הכא ד'

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

ליקוני רש"י
הם ולא וולדותיהם.
ולדותיהם מותרין.
אומן
שמתעברו בן אחי כן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
ועשאן כ"ל זכו
בש"ס
בש"ס
הגדולה.
למר ועל"ס
עלמא אכל
הכ"ס
והכ"ס קנה
בש"ס
(מורה נ"ו.) למי ע"ס
ולמר וכן מ"כ להחזיר לו
כל"ס דקני בש"ס ולקמן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ

הנהרות מחר"ב

רנשבורג
אן ג"מ ובי"ה הכתוב
גם ג"מ כ"ה כ"ה.
הא דלא קאמר דלחיה
לאמין אפרה מיהא ודפי'
כ"ע על אמו כדלקמן דף ט
ע"כ ממך ש"ס
מרה"ס נר ג' חוק הקנים
ס"ס מ' דף ו ע"א דלא
לא אילעך דנפקא לן
מג"ס חובתה חובתה
מעירות ע"ל ועין לקמן
דף ט ג"מ חוס' ד"ה
אין ותי' ותי' ג"מ דף
לא ע"א חוס' ד"ה אמן:

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

ליקוני רש"י
הם ולא וולדותיהם.
ולדותיהם מותרין.
אומן
שמתעברו בן אחי כן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
ועשאן כ"ל זכו
בש"ס
בש"ס
הגדולה.
למר ועל"ס
עלמא אכל
הכ"ס
והכ"ס קנה
בש"ס
(מורה נ"ו.) למי ע"ס
ולמר וכן מ"כ להחזיר לו
כל"ס דקני בש"ס ולקמן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ

הנהרות וציונים

(א) "משלם"
בבתי' וליעל סה ע"א:
(ב) בבתי' א"י נמי
מובא: (ג) בב"מ לישון
הדרשה הוא אשר תאבד
ממנו ב"י שאבדה ממנו
ומניה אצ"ל כ"א אדם
יתנה זו וכו' כאן
בבתי' ומס'ים בחבית
(ד) [למקן דף ו] ר"ל
הדמם בצ"ב מקצת
והנין מקצת דפטור:
(ה) רש"ל
(ו) בבתי' אינו כלום:
(ז) צ"ל בה' (פטור דבש
וכ"ה בבתי' (ט) יש
לוהטין כ"ה (ב"י):

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

ליקוני רש"י
הם ולא וולדותיהם.
ולדותיהם מותרין.
אומן
שמתעברו בן אחי כן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
ועשאן כ"ל זכו
בש"ס
בש"ס
הגדולה.
למר ועל"ס
עלמא אכל
הכ"ס
והכ"ס קנה
בש"ס
(מורה נ"ו.) למי ע"ס
ולמר וכן מ"כ להחזיר לו
כל"ס דקני בש"ס ולקמן
(ע"ז כ"ד.) הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ
הדין ע"כ

עין משפט
נר מצוה
ב"ה א"מ פ"ד מהל'
איסור מצה הלכה
ד' סמך לאין שטן:

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

הם ולא וולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין
ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצ"ל כל הלמנים
(ע"ז דף סז. ומס ד"ה הנה) משמע איפכא גבי ישינו לנעמד או לא

תלמוד בבלי עזר וחדר - כב בבא קמא / תלמוד בבלי {עמוד 142} {726077}

ד ראה אבידה שנפלה משנים או משלשה צריך להחזיר אפילו אין בו סימן שאם ראה ממי מהם נפל יחזירנו לו ואם לא ראה ממי מהם נפל: אם יש בו סימן יכריז ביניהם ואם אין בו סימן יהא בידו עד שיבא אליהו ודוקא (ב) ששזה שמי פרוטות כמו שנמצא ס"ב (טור).

תירומת הכרי (ל)

זא [א] מצא (ג) דבר שנתייאשו הבעלים ממנו כגון שאמר וי לחסרון כיס אפילו יש בו סימן הוא של מוצאו וכן המוצא דבר שמוכיח בו שיש זמן רב שנאבד מבעליו ונתייאשו הבעלים הוא של מוצאו אפילו יש סימן בגופו או במקומו. הגה: הא דאמרין דשארמר וי לחסרון כיס הוא יאוש היינו באבידה וכיוצא בזה אבל מי שיש לו חוב אלל עכו"ם שמסתמא אינו יאוש אע"פ שאמר וי לחסרון כיס לא הוא יאוש דהואיל שכל חוב הוא ספק אי משתלם אי לא מספיקא אמר כן ולא גמר ומייאש (מהרי"ק שורש ג').

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

כלל, ומדבעינן אחי ליד זוכה בהיתירה ודאי לאי לא אחי ליד זוכה כלל לא הוא הפקר. ומקרא גופיה מוכח כן, דבשלמא בהפקר דאחי מקרא דשמטונה ונטשתה דלמד משניטה הוא הפקר אפי' לא אחי ליד זוכה, אבל יאוש כתבו התוס' ב"ק (ס"ו) [ס"ו ע"א] ד"ה מוצא אבידה דנפקא לן מהא דמה שמלה מיוחדת שיש לה סימנים שאין הבעלים מתייאשין, וז"ל ושם בקרא כתיב ומנחת ובב"מ כ"ב [ע"א] אמרינן ומנחתה דאחי לידיה משמע, וכיון דלא נכתב קרא דיאוש קונה רק במקום דאחי לידיה, מה"ת לן למילף במקום דלא אחי לידיה.

(ב) ישוה שני פרוטות. עש"ך ס"ק ד'. והוא תמוה מאוד דמה בכך דיאוש שלא מדעת לא הוא יאוש, מ"מ כיון שלא ראו אותן מבקשים ממילא אינו חושד כלל לחזירו. ונראה דכוונתו דהא שכתבו התוס' [ב"מ כ"ו ע"ב ד"ה שנפל] צהא דאמר שותפין נינהו, דמיירי כשזיקשו יחד ע"ש, הטעם הוא דכיון שזיקשו יחד תולה הדבר שבדאי השותף מנאלו כשזיקש, וכיון שאינו חושד להשותף שרובה לגנוב רק שלקחו לזערו מש"ה לא מייאש נפשיה, אבל כשלא זיקשו אינו תולה כלל בהשותף שמנאל, וממילא מייאש נפשיה דצבר שאין בו סי'. ולפ"ז לא ציי דס"ל יאוש של"מ ל"ה יאוש [שם כ"א ע"ב], וכיון דשותפין נינהו ונאבד מאחד מהן אף שמשמע זה בכיסו, מ"מ שני שותפין האחרים לא ידעו כלל מהאבידה, והוא יאוש שלא מדעת, ואף שהאובד ע"כ ידע אין לומר דזוכה המנאל בחלק שלישי, דז"א דיש לחוש שמה האובד מחל חלקו לאחרים שלא ידעו. ולפ"ז בידוע שהוא של אחד מהן שכתב הסמ"ע ב"ק ו' דא"ל להחזיר, מיירי שזיקשו יחד, דבלא"ה אין תולה בהן שמנאלו, וסובר אולי מנאלו אחר ויכריז כיון שיש בו סי'.

וה"פ מ"ש מיושבים הרבה קושיות התוס', דמה שהקשו שם ב"ק ס"ו ע"א ד"ה כיון דבאיסורא מהא דנתייאשתי מפ' עבדי גיטין ל"ט ע"ב] דלמה יא' לחירות, לדברינו ל"ק דהא צעזד כבר אחי ליד זוכה דהא העבד מוחזק בעצמו. גם קושית התוס' שהקשו ב"ק דף ס"ט [ע"א] ד"ה כל שלקטו הא דיאוש אינו פוטר ממעשר למאן דס"ל דיאוש לא קנה וכל המחזיק בו זכה, ודחקו עצמם לחלק, ולפמ"ש הדבר פשוט, דכשהוא ציד גולן דלא קנה הוא כלא אחי ליד זוכה וצדושתיה דבעלים קאי, ואינו פוטר מן המעשר כמו שהפקר אינו פוטר לר"י קודם דאחי ליד זוכה.

(ג) דבר שנתייאשו הבעלים. והנה הא דיאוש קונה נראה דלא יא' ע"י יאוש מרשות בעלים עד דאחי ליד זוכה. דהנה התוספות ב"ק דקט"ו [ע"א] אהא דאמר בש"ס בעובדא דרב ספרא דלוינהו אריא וכל לילה שדר ליה חמרא, כדמטא זימניה דרב ספרא שדר ליה חמרא ולא אכליה, קדם רב ספרא זוכה ביה, א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא למה ליה למזכה ביה נהי דכי אפקריה אדעתא דאריא אפקריה אדעתיה דכ"ע לא אפקריה, והקשו התוס' ד"ה אדעתא [דאריה] דהא אמר בב"מ [כ"ד ע"א] המנאל מן הארי ומן הדוב ה"ה שלו מפני שהבעלים מתייאשים מהם.

וה"פ זה נראה דהתוספות ב"ק דס"ו [ע"א] ד"ה כיון דבאיסורא כתבו וז"ל מכאן משמע שיאוש אינו בהפקר גמור, דא"כ אפי' צתר דאחי לידיה באיסורא יכול לקנות מן ההפקר ולכאורה אינו מובן דבאזה ענין חלוק יאוש מהפקר, הא כמו שהפקר כל המחזיק בו זכה בו כמו כן ביאוש.

וכן נלפענ"ד דבזה חלוק בין יאוש להפקר, דבהפקר פליגי ר' יוסי ורבנן בגדרים דף מ"ג [ע"א], דר"י סבר דהפקר כמתנה מה מתנה עד דאחי לרשות זוכה אף הפקר עד דאחי לרשות זוכה, והנה אף דקיי"ל בהפקר דהוי הפקר אע"ג דלא אחי לרשות זוכה, ואפי' הוא בעצמו צריך לחזור ולזכות בו, מ"מ ביאוש נראה דלא מהני עד דאחי לרשות זוכה, ואם נתייאש מהאבידה וכלה היאוש קודם דאחי ליד הזוכה א"ל לחזור ולזכות בו, רק כיון שראהו תיכף זכה בו ואין שום אדם יכול לזכות בו שוב. והוא ראיית התוס', דאלת"ה רק דיאוש הוא בהפקר גמור ואפי' לא אחי ליד הזוכה יא' מרשות בעלים, א"כ אפי' בגזילה נהי דהגולן לא קנה מטעם דבאיסורא אחי לידיה, מ"מ הא של הגולן א"כ לא הוא דהא יאוש הוא בהפקר לכל אדם, והיאך יכול לתובעו גוף החפץ כיון שאינו שלו שהוא הפקר, רק דמיס יכול לתבוע, ומה"ת יהיה עדיף אחי לידיה באיסורא מלא אחו ליד זוכה

והשתא א"ש הא דמדמה הש"ס ב"ק שם בעלה חמורו מאליו להא דרב ספרא, דקשה הא בהך דרב ספרא אינו הפקר מטעם שכתבו התוס' שם (ו) כיון דהארי לא צא לטרופ, ובעלה חמורו גבי שטף נהר הפקר גמור הוא כמו במנאל מן הנהר דהא הנהר צא לשטוף, וא"כ אפי' לא אמרינן משמיא רחימו מ"מ הוא כזוכה מהפקר, וע' בב"י [מ"ב ע"ב מדפי הרי"ף] שדחק בזה. ולפמ"ש א"ש דמנאל מן הנהר א"כ אין לו דין הפקר שלא הפקיר מדעתו, רק מטעם יאוש הוא, דדוקא באבידה שאבד מכל אדם, כגון שור הנסקל שהוזמו עדי, יש לו דין הפקר ממש ואפי' לא אחי ליד זוכה, משא"כ הכא דמיירי ע"כ ציכול להציל ע"י הדחק, דאי לא הכי מצי אמר מהפקירא זכינא, וכיון דיכול להציל ממילא אינו רק מטעם דכיון שעמד שם ולא רדף אחירו הוא יאוש כמבואר בב"מ דף כ"ב [ע"א תוס'] ד"ה שטף נהר ע"ש, וכיון שעלה מאליו וכלה היאוש קודם שצא ליד זוכה נעשה של בעלים כדמעיקרא, וע"כ הוצרך לטעם דמשמיא רחימו עליה, וכמו בחמרא דרב ספרא, ועיקר מה שמדמה הש"ס הוא כמ"ש הג"י ע"ש, וע"ע במ"ש בס"ד רס"ד [ס"ב] בזה:

מסורת הש"ס
עם הוספות

רש"י

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ג

מג.

עין משפט
נר מצוה

נה א מ"י פ"ו מלמט
מ"ד הלכה ע"ז
ב ג מ"י פ"ה מלמט
מ"ד הלכה ע"ז
ג"ד פ"ה ר"ח טע"ה
ג ה מ"י פ"ו מלמט
מ"ד הלכה ע"ז
ל"א ר"ח רמ"ט טע"ה
רמ"ט פ"ה ט
ג ה ד מ"י ט"ז הלכה ע"ז
טע"ה ט"ז ט

(א) ע"ז (י"ז: 1) (ב) כמות
(ג) ע"ז (א) ע"ז הוסי'
כתובות ק"ח. ר"ה הא מני
והוסי' ק"ק קט. ר"ה ב"ה,
(ד) לקמן (מ"ח: ט) ע"ז
לעיל לא, (ו) ע"ז לעיל לו
ע"ב.

הגהות הב"ה

(ב) במשנה אצל המני
ואמר א"ש פלוני מודר
ממני: (ג) רש"י ד"ה
קונס שדה שלי מושב בה
שאל: (ד) ר"ה ור' יוסי
אוסר בהא דמניח:
(ד) ר"ה מה ממנה וכו'
למאן ליה מקבל אף
הפקר פל"ל וכו': (ה)
ר"ה ממני וד"ה
אמר רבי יוסי הד"א:

פירוש הרא"ש

קונס שאני חורש בה
ד"ה א"ש. א"ש שיקנס
ששאלנו לו אפרע עליו:
אם היה דרבו אחרוש
הוא אסור וכו' אדם
מוותר. כי לפי רגילותו
כיון לקול, אם הוא אדם
שהוא עניניו רגיל לתרום
שדהו הוא אסור וכל אדם
מוותר לתרום שדהו
באומה הפכה. ואם אין
דרכו לתרום הוא [מוותר]
וכל אדם אסור לתרום
בה שדהו: אלא אם
יורה ממנו מאי
קמנינן ד"ה. בשלמא לא
ישאלנו דהא ממני לא
אלא לא ישאל ממני מאי
קמנינן בה. בשלמא לא
יורה ממנו ולא יקח ממנו
דקא ממני ליה אלא לא
ישאל ממני מאי קמנינן
ליה. ואיכא לפרש בשלמא
לא יקח ממני דקמנינן ליה.
וכן קשיין ליה ליה איכא
לשנוי בדוקא שמה יפרע
מחוקן שדהו לו וממנו
נהנה מודר, אלא לא ישאל
הימנו שממנו לו הפקד
ענין מה הנאה קא ממני
ליה: גזירה ד"ה: א"ש
אמר ד"ה: וכו' וכן
בד"ה: ה"ל קולטן לאו
דוקא דלא קא אלא [אלא]
ליה: מ"ה: המודר
הנאה מחבירו ואין
א"ש מה יאב"ה. אורח
למילתא. ואם יבא וכו'
מודר. אם יבא וכו' לא
אכל משום הכי איני חייב
למה לו שיהי לא אמר לו
שיקן. על שם היה חייב
לשאל לו על מה דמניח
שאלנו לו על מה דמניח
מילתא כשאלנו לו איך
פלוני מודר הנאה ממני
ואין לו מה יאכל ואיני
יודע מה על מה לו. ולכא
כן אמר לו שיהי לו ויין
שהוא אסור מניו על כל
דבריו חייב לשלם לו. אם
כן היה אסור הפקדו ליה
לו בשלמות המודר: ה"ה
ביתו ד"ה: וכו' וכו'

גב' בשלמא לא ידענו. מדיר למודר דוליא קמהי ליה הנאה
מפורקמת: אב"ה לא ידענו ממנו. המדיר מן המודר: מאי הנאה.
קא ממני ליה למודר ממני דלחוף למדיר: ובשלמא לא ידענו ממנו.
מני נמי למימר דקא מיתהני צה"ג כגון דלחופיה מעות הרעות
וקא משלם ליה היאך יפות. ולא יקח
דמני על אפיה: אלא לא ישא"ה ממנו.
מאי הנאה ממני למודר כי משאלו לו
כליו הא קא מפסית ודלי להיהא כלי
ולא מעלי ליה דקסת שאלה הכי הוא:
בגון שגדרו זה מודה. לשניהם אסורים
זה בזה: גזירה ד"ה: דלי שרית
ליה לשאלו אחי נמי להשאלו:
מתני' אמר לו השאלני פרתך.
לאו צמוד ומדיר עסקין: אינה
פנייה. במלכתה היה עשה. ונתעצב
השאל כנגד המשאל ומומר השאל
וסרבת להשאלה לי: קונס שדה שאני
חורש (ג). שאל אחרת שדי צפרתך
הוא פרוי ודרכו לתרום שדהו הוא
אסור לתרום שדהו בזה: וכו'
אדם מותר. דוליא כי נדר אדעמיה
נכפשיה נדר ולא אדעמא דעלמא וכל
אדם מותרים לתרום לו שדהו באומה
פרה: ואם אין דרבו אחרוש. שיהי לו
אריסין תורשין בשלמו: הוא וכו'
אדם אסורים. דוליא כי נדר אדעמא
דכולי עלמא נדר: המודר הנאה
מחבירו ואין לו מה יאב"ה ה"ה
המודר אצל הנני וכו' ובא חנוני
וגיב"ה בעוניה מן המודר. אצל צפרות
אסור למר לו דאם כן היה ליה המנוני
שליח ושלוחו של אדם כמותו: ור' יוסי
אוסר. (ג) זה צמיתו על הסלע או על
הגדר: גב' ר' יוחנן מאי עמא
די יוסי. דלא מטי ליה הפקד דקא
אסר ליה ליעלו דכי מתהני מנייה

גב' בשלמא לא ידענו דקא מיהני ליה אלא
לא יורה הימנו מאי קא מיהני ליה ובשלמא
לא יורה הימנו ולא יקח הימנו דקמיותהני
מנייה אלא לא ישא"ה הימנו קא מיותהני
מנייה א"ר יוסי בר' חנינא כגון שגדרו הנאה
זה מזה אב"ה אמר *גזירה (ב) לשאלו משום
להשאל וכן בכולו גזירה: מתני' אמר לו
השאלני פרתך אמר לו אינה פנויה אמר
קונס שדי שאני חורש בה לעולם אם היה
דרכו לתרום הוא אסור וכל אדם מותרים
ואם אין דרכו לתרום הוא וכל אדם אסורין
הולך אצל החנוני ואומר איש פלוני (ב) גודר
ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה והוא נתן
לו ובא וגומל מזה היה ביתו לבנות גדרו
וגומר שדהו לקצור הולך אצל הפועלים
ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה ואיני
יודע מה אעשה והו עושין עמו ובאין וגומלין
שכר מזה היו מהלכין בדרך ואין לו מה
יאכל (ג) נתן לאחר ד' לשום מתנה והלה מותר
בה אם אין עמהם אחר מניח על הסלע או על
הגדר ואומר הרי הן מופקדים לכל מי שיחפוץ
והלה נוטל ואוכל ור' יוסי אוסר: גב' אמר

ר' יוחנן מ"ט דר' יוסי קסבר הפקר כמתנה
מה מתנה עד דאתיא מרשות נתן לרשות
מקבל אף הפקר עד דאתי לרשות זוכה מרחיב
ר' אבא והלה נוטל ואוכל ורבי יוסי אוסר א"ר
יוסי אימתי בזמן שגדרו קודם להפקירו
אב"ה

ומשום גזירה י"ל ללאו קושיא היא דכי גורי הכא ה"מ צהני צלמוד
דחנין צמתי' דלא משמע להו לאינשי ליתסרו צמודר הנאה ואי עבד
להו מודר למדיר אחי נמי למישקל להו ממדיר אצל צהנאה גמורה
כאכילת פירות וכיוצא בה ליעל למיגור הלכך לא מני תמי שניהם אסורין:
מתני' קונס שדה שאני חורש בה ד"ה: שאל אמר כן למדיר
ממוך שפעם עליו שלא רצה להשאלה לו: אם היה דרבו אחרוש הוא
אסור וכו' אדם מותרין. שכיון שהוא חורש אין צממעות לטנו אלא
אסורין צלנד: ואם אין דרבו אחרוש הוא וכו' אדם אסורין. שאלה
אסורין צלנד: ואם אין דרבו אחרוש הוא וכו' אדם אסורין. שאלה

נחמין לתרשתו כיון שאין דרכו לתרום אלא שלל אינה צמיתו אצ"ו.
צמיתו: הולך אצל הנני הרני אצ"ו. רבמא קמ"ל דלע"ג דרגיל אכלו ומקיפו מדיר לא אמרי' שלימותיה קעבד' וכ"ש שאם לא אמר
לאדם מיוחד אלא דלמיר כל הון אינו מפקד שרי כדליתא צפרק המדיר [מפסות דף ע"ז:]: ובא וגיב"ה מודה. אם רצה קאמר ולומר דאף על גב
לצבוק נוטל מזה ודעמיהו צהכי לאו שלימותיה קעבד דלא הוה שליח אלא צאומר כל השומע קולי יזון כדליתא צהמדיר (מפסות דף ע"ז:). אצל
ליכא למימר דכי קמני וכו' ונוטל מזה מדינא קאמר דכי¹² מתייב לשלומי אלמא שלימותיה קעבד ומתני ליה ואסור: ה"ה ביתו ד"ה: אצל
לא זו אף זו קמני צהכי צהכי קמני קמ"ל דלפלו ללורך ענין צמיתו המדיר: נרתן ד"ה: אחר משום מתנה. לצמיר הכי לא
מתני מנייה אלא ממקבל מתנה: והוא נופ"ה ואב"ה. ללאו מדירה מתנה אלא מהפקדא: ור' יוסי אוסר. צמ"ה מפרכ טעמא: גב' מה
מתנה עד דאתי מרשות נתן ד"ה: שאלה אמר הריני נתן מתנה זו לפלוני יכול לחזור זו עד שיגיע לידו של מקבל: אף הפקר עד דאתי
ד"ה: וכו'. שאינו [יולף] מרשות בעלי' עד שיזכה זו אחר ואי צמי למידי' מני הדך הלכך כי זכי זה מודר ממדיר קא מתהני: שגדרו קודם להפקירו.
שאלו וממ"כ הפקירו: (ג) מה י הפקירו קודם דגדרו. דהא כל זמן שלא זכה זו מפקדו הוה ידענא הוא ליתול נדריה עליה ואמאי קמני ה"מ נותר:
(*) שך יאב"ה

אסור מן הדין אטו ליקח¹² צמיתו כמפרכ לו צמיתו מניעה. ושמא יש לפרש דלא יקח צמיתו קאמר דלמא נפקד
המודר אלא משום גזירה דגזרינן אטו יקח המודר צמיתו ליה. וקשה דהא מן (לקמן מ"ח:): צאומר הריני עלין
המודר אסור וכן ספ' ארבעה נדרים (נפיל לא). שאינו נהנה לשראל לוקח צמודר מודר מותר ליהנות ולא מדיר ולא
גזרינן דלא ינהי מן ידענו ממנו הוא, ומ"ש דגזרינן לשאלו אטו להשאל. וכלהו לה"מ דרגילותו הוא ששאל למדיר
צמיתו משאלו לו יזמן משאל דברים: אמר לו השאלני פרתך אמר ליה איכה פנויה, אמר לו השאל: קונס שאני
תרום בה לצרכי שאל מחבירי אסור אלא על מן שדרכו לתרום זה: המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאב"ה י"ד [מ]

החורש בה ד"ה: א"ש. אם היה דרבו אחרוש הוא אסור. דמחוקן לאסור אומה דלכתי לתרום: וכו' אדם מותרין. וכו' אדם מותרין. וכו' אדם מותרין. וכו' אדם מותרין.
וב"ה. אורח למילתא קמני: הוא נתן לו ובא וגיב"ה מודה. אם יבא וכו' לא
מפרכ טעמא: גב' מה מתנה עד דאתיא מרשות נתן ד"ה: שאלה אמר הריני נתן מתנה זו לפלוני יכול לחזור זו עד שיגיע לידו של מקבל: אף הפקר עד דאתי
למדיר ואמר הלה אי אפשי בה. הדרכה למרה, דנדרשות נתן היא עד שמתה ליד המקבל: אף הפקר כן. הלכך כי זכי בה
ממשותפו קא זכי ופלוני נותן ליה:

הגהות וצינונים

[א] ר"ח היה לו גירסא
אחת דלא כהני' שישנו
(רש"י דפסו). וצ"ע אות
י: [ב] י"א החנוני הרבי'
אצ"ו (כ"ה). וכו'
בכתובות. ובראשונים
(כאן: [ג] ס"א נדר. או
נדר. ובבב"ז כ' שגירסא
ע"י ש"ך ע"ש: [ד] י"א
ד"ה (רוב כהני'
וראשונים). י"א אחר
צ"ל (כ"ה): [ה] ס"א
ד"ה (כ"ה): [ו] צ"ל
מתהני (ד"ש, כ"ה):
[ז] צ"ל ד"ה ש"ש משום
ד"ה (רש"י):
[ח] צ"ל ד"ה ש"ש (רש"י)
ורב"א.
הרמב"ם (ד"ש ע"ז פ"ז
[ט] בכתי' דאי:
ע"י במאיר שבבא
גיר' התוס', ומסיים וקף
זו אנה גירסא מושבת
כל כ"י. והיינו שגירס
כענין גזירה אף כפי
סדר המשנה בשלמא
לא ישא"ה ולא
ידענו ולא ימכור כו':
[כ] צ"ל אטו א"ש
אמאי ד"ה. וק"ה בפחות
(תפארת למשה: [ל] בד"ץ
בבב"ז.
בד"ה ש"ש. וכוונתם
ל"ש בדבריו הקודם:
[מ] תיבות "לך וכו'
נראה מיותר. דעיקר
כוונתם שאין לו מה יאכל.
ועי' משפ"ק לו מה יאכל
שיבוש קצת דאמרי לא
איירי בפועלים. ואולי
צ"ל אין החנוני יב"ה:

תוספות

בשלמא לא ידענו
למדיר דמהני ידע
למדיר: מאי קמתהני
מנייה: המודר: ה"מ
מפרכ¹² בשלמא לא
ידענו הימנו ולא ידע
הימנו, ד"ה: אלא ישא"ה
אמאי ד"ה. בשלמא לא
יקח דמתי'. קושא
למקשי' דלא יקח, איכא
לשנוי בשנייה דמקח
צמיתו מודר צמיתו
מנעמא. ולא ליה צמיתו
מודר דכי הדך פרע מדיר
פרע ליה וזו ענין ומקיל
ומתני ליה. אלא לא
ישאלנו כלו או דבר
שהו ענין. מאי ממני
אמר אב"ה
ד"ה: א"ש. משום
ד"ה: א"ש. למדיר. וכן
כולהו לא ליה הימנו גזירה
שמה ליה לו. אלא לא יקח

מג:

ר"ג

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס
עם הוספות

עין משפט
גר מצוה

נבא א מ"י פ"ב מהמלטה
לדמיס נבא ח סגמ
לחין רבנן טו"ע ח"מ
סימן רע סעף ט:

ליקוטי רש"י

במקצתן ר"אשון. וזכור
(13) ומהו כולו לשי. ר"אשון קנה. סהיה נה
שיר והוא ממנה דקמתי
מתי? לממנה שכימי
מקצתה ממנה גמורה הלא
שני? א קנה. לל לא
שיר לעלמו כלום והלכך
על עמד חזר ור"ב"ס כ"ב
קמ"ח.

הוספות

ואי אמרת וזכור מה לי
לרשות זכור מה לי
נדרו קודם להפקירו
מה לי הפקירו קודם
לנדרו. נבולו לימק
דהא גמורה קיימי: און
דעתו דאמור. און
שהפקיר. הלכך וכן הו
הפקירו קודם לנדרו שיי:
מתיב רבא מקצתה
לר"אשון וכו'ה' אשני.
פירוט [בשמי מרע]
המלק נכסיו: ר"אשון
קנה. דהו ממנה מקצת
לר"אשון וכו'ה' אשני.
ואם עמד אינו חזר וכו'
קנה ע"פ. והכי לא קנה
דהוא ממנה נבולה דחזר
כשעמד. ומימיס הלא
כשעמד ומשום (הי
[ומדמתיק] P ר"אשון
קנה דהו ממנה מקצת.
ע"כ נמתיק [ואיך].
[דמשקרא] ב' ימיס
לר"אשון לא היה דעמו
לין (כלל) ויולן לשי.
דאם אחר פקיר מי שמה
דסי קנה: קנה. המלק
נכסיו אם כמתיק עמד אינו
חזר אלף לחזרו. ואם
כמלק שמתהלל הו ימיס
לקמה מאז היה דעמו
המלק אף לשי. עמד חזר
אף בר"אשון. אס כ P ע"כ
כולן נכסיו דקמתי אף
מקצת משנה לר"אשון יא
נמן לשי. הלכך ב' אמר
מקמתי לר"אשון לא היה
דעמו לומר (ומקמתי)
[ויולן] לשי. וזכור ב' אמר

(6) ז"ב דף קמח.
(7) כמחוט ע"ה. לקמן
מ"ה. ז"ב ק"ל.
(8) [מוקפלה מעשיות
פ"א]. (9) פ"ה ה"ד
(10) ד' פ"ה ה"ד
(11) ע"ה. (12) כדאיתא לקמן
מד ע"ב.

הנהרות הב"ח

(6) רש"י ד"ה אלף אמר
רנא וכו' דמן המורה
היול הפקר אלמלא
במתנה אש"י ללא אחי
לשות זכור ודקשיא
והואיל ומשעה: (7) ד"ה
היינו טעמא וכו' הלכך
אמרו רבנן:

גליון הש"ס

ג"כ כ"ה הנדר. ע"י
לקמן דף ע"ב ב"ן
ד"ה ה"ד וע"י ב"ק דף
ק ע"ג:

פירוש הרא"ש

ומה לי הפקירו קודם
הא גמורה. הא גמורה
קאי עד לחתי ליד הוה: און
דעתו ע"פ מה
דנדרו. און מה דעמא
דנדרו. און מה דעמא
עליו: ספקא דר"אשון
ובו"ל רש"י ר"אשון
קנה שני? א קנה.
שכיב מרע המלק נכסיו
וימון מקמתי לר"אשון
ובו"ל רש"י אמר ויולן
לשי. ר"אשון קנה ואם
עמד אינו חזר ממנה
שכיב מרע מקצתה הרי
היא כמתנה בימי אס לא
הוה ממנה מיהא [ב']
קנה ע"פ. שני לא קנה
דהו ממנה שכיב מרע
דעמו ואם עמד חזר.
ומקמה לר"אשון אלמלא
משקמתי ליה כמלק
דמעיקרא כשמן לר"אשון
לא היה דעמו לימן לשי
דאי משקמתי ליה כמלק
שמעיקרא היה דעמו
לימן לשי. און ר"אשון
נמי לא קנה דהא אמר'
פקיר מי שמה שכיב מרע
כמלק עמד חזר אינו חזר אלף
נדרו. ומדמשקמי ליה כמלק אס כן כולן לשי דקמתי קאי
אס ממקצת שמן לר"אשון
הר"אשון אס היה יולן ומעיקרא כשכמתי מקמתי לר"אשון
לא היה דעמו לימן לשי וזכור לומר כן מן הר"אשון ויולן
הכל לשי. ואי ויולן לשי דקמתי היינו מה ששיר מנכסיו
שלא נמסר לר"אשון [א"כ] לר"אשון אמאי קנה אס עמד.
הרי חילק כל נכסיו והוה ממנה ש"מ נבולה. אלף דהו כשמן לשי דעמו
על מה שמתן לר"אשון. ה"ד דעמו על מה שהפקיר. וי"ס
גורשין (1) ופקמתי לר"אשון ויולן לשי וכו' שני להשתעבד
בר"אשון. ובריתא היא שנייה במוספתא [ב' פ"ה ה"ד]
בשבות נכסיו לשי דעמו בשני שטרות וכמך
בר"אשון מקצת נכסיו ולשי כמך כל נכסיו. ר"אשון לא יאל
למרות כיון דשיר. שני יאל למרות וקנה
כל הנכסין והר"אשון נבוללם. אלמלא דעמו על מה שמתן
כמך לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס מהו ממנה מקצת ואל
קנה: משום בחבת בית חורון. לקמן בפרק השומעין
(דף מ"ה). ואקוריס משום שלא היתם גמורה. ה"ד און
נראה הפקר גמור ב' נראה שלא הפקירו אלף בשביל
שיזכה ה' המודר: ב"כ ש"ש"ה ימיס יבוא לר"אשון וכו' ויולן
אני חזר ב' ממנה שהפקיר. וזכור און אס יולן לזכות
עו. הלכך אפילו קודם שחזר עו און שס הפקר עליו אס P
אלל ממנו חזר ואל כיון לזכות מן הפקיר חייב במעשר. וכן אס
הוא לקמן שלא נכסו לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס
מהו ממנה מקצת ואל וימיהו אס וכה פתן הוא און אחר
כך לעלל הפקיר כיון שכמך גס ליד אדם בחורה וכה
הפקיר. וכן מוכח בסופא גמי הפקר לומר דקמתי
[מש] וכה פתן הוא און אחר אין יולן לומר עו וקאי
גמי הפקר לזכות אס הפקר כלל א"כ שס הפקר עליו אס P
אלל ממנו חזר ששה ימיס יולן לומר עו מפני פקנת
הרמאן שרגילין להפקיר פירומוסין ולחזור ולזכות
בסס כדי לעלל מן המעשר. וכן קמתי ממסין דלא
און הפקר עו אחר ששה לפטור מן המעשר [א] וזכור
זה קמתי כמלק לומר עו ששה לן זמן קמתי ממסין
דלא און הפקר עו אחר. ואל"כ דהקנת הרמאן
מפרט לקמן אלינא דר' יוסי. גס רבנן מתי אית לכו
כך קמתי. ואל מתיק לן לפי מה שפירשתי
און דלא וכה אלמלא חמורה זכיה פטור מן המעשר
מאי אכסו ממסין מתקנן. וי"ל שהוא יאל שס
הוא ילקט מלד זה אחרים ילקטו עו מלד אחר.
אלל אס היה יולן לומר עו מדעמו הוה
מפקירו וחזר עו מי:

אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו הרי זה מותר ואי אמרת עד דאתי לרשות זכור מה לי נדרו קודם להפקירו מה לי הפקירו קודם לנדרו הוא מותר לה והוא משני לה כל הנדר אין דעתו על מה שהפקיר מתיב רבא (6) מקצתן לראשון וכולן לשני ראשון קנה שני לא קנה (6) אלא אמר רבא היינו טעמא דרבי יוסי גזירה משום (7) מתנת בית חורון תניא (8) המפקיר את שדהו כל שלשה ימים יבול לחזור בו מבאן ואיך אין יבול לחזור בו אמר

למה הוא שלו וכי היכי דשל שני הוא שיר לראשון איכא למימר נמי דשל ראשון הוא שיר לשני והואיל וברשותו של ונתן הן אכתי כל זמן דלא אחי ליהדי דהאי. אלא מדקנה ראשון ש"מ לימלא ליהא דר' יוחנן דאמר לא זכי מקבל עד דאחיא ליהדי: א"א אמר רבא. לעולם קסבר רבי יוסי דמן המורה היא (6) ממנה לאלתר אש"י ללא אחי לרשות זכור והואיל ומשעה שהפקירו הוא הפקר ומאי (7) טעמא דר' יוסי דלסקר הכא גמתימין: היינו טעמא דרבי יוסי. ללא אמר דליהוי הפקר: משום בחבת בית חורון. דמתן בפקירין לקמן (דף קמ"ח) דמוכחא מילתא דלא ממנה לחזור אלף בשביל שיצא חזיר ויאלל. והכא נמי אי אמרינן הוה הפקר כיון דאין שס אחר מיחוי דבשביל מודר ממש הפקר והיינו דומיא דבית חורון. הלכך (3) אוקמינן אדרבנן דלא הוה הפקר עד דאחיי לרשות זכור. ואיך דמפרטי אלף אמר רבא לעולם לר' יוסי מדאורייתא לא הוה הפקר עד דאחיי לרשות זכור ולא (2) דמי למתנה ומדרבנן הוא דהוה הפקר אש"י ללא אחי לרשות זכור כדאמרין לקמן כדי שלא משתכח תורת הפקר והכא גמתימין כו': המפקיר את שדהו ב"כ ג' ימים הראשונים יבוא לחזור בו. בין אמר רבא לזוני שיהא הפקר דמור עו זבין וכה עו איהו בפקיר ג' ימים וש"ס הפקר לא חילי ביה ואל פקע עו מידי מעשר דמפקיר פטור מן המעשר כדקאמרינן (שמד דף ס"ה). ונשמר פרע הפקר: מבאן ואיך אינו יבוא לחזור בו. ופטור מן המעשר כל מאן דזכי ביה:

למה הוא שלו וכי היכי דשל שני הוא שיר לראשון איכא למימר נמי דשל ראשון הוא שיר לשני והואיל וברשותו של ונתן הן אכתי כל זמן דלא אחי ליהדי דהאי. אלא מדקנה ראשון ש"מ לימלא ליהא דר' יוחנן דאמר לא זכי מקבל עד דאחיא ליהדי: א"א אמר רבא. לעולם קסבר רבי יוסי דמן המורה היא (6) ממנה לאלתר אש"י ללא אחי לרשות זכור והואיל ומשעה שהפקירו הוא הפקר ומאי (7) טעמא דר' יוסי דלסקר הכא גמתימין: היינו טעמא דרבי יוסי. ללא אמר דליהוי הפקר: משום בחבת בית חורון. דמתן בפקירין לקמן (דף קמ"ח) דמוכחא מילתא דלא ממנה לחזור אלף בשביל שיצא חזיר ויאלל. והכא נמי אי אמרינן הוה הפקר כיון דאין שס אחר מיחוי דבשביל מודר ממש הפקר והיינו דומיא דבית חורון. הלכך (3) אוקמינן אדרבנן דלא הוה הפקר עד דאחיי לרשות זכור. ואיך דמפרטי אלף אמר רבא לעולם לר' יוסי מדאורייתא לא הוה הפקר עד דאחיי לרשות זכור ולא (2) דמי למתנה ומדרבנן הוא דהוה הפקר אש"י ללא אחי לרשות זכור כדאמרין לקמן כדי שלא משתכח תורת הפקר והכא גמתימין כו': המפקיר את שדהו ב"כ ג' ימים הראשונים יבוא לחזור בו. בין אמר רבא לזוני שיהא הפקר דמור עו זבין וכה עו איהו בפקיר ג' ימים וש"ס הפקר לא חילי ביה ואל פקע עו מידי מעשר דמפקיר פטור מן המעשר כדקאמרינן (שמד דף ס"ה). ונשמר פרע הפקר: מבאן ואיך אינו יבוא לחזור בו. ופטור מן המעשר כל מאן דזכי ביה:

למה מדעמיהו מפקירי אלף להערמה נבלד ולא הוה הפקר ולפיכך הפקירו: מבאן ואיך אין יבוא לחזור בו. ואפי' לא זכר בו אדם לא שעשה הפקר ברמות און הצעיל ממתרין לזכות עו יומר מנ' ואי שכתב כל נכסיו לאחרין ואין אס כמלק מת קטו כולם עמד חזר נבולל אס כמלק מת קטו נכסיו און קטו נכסיו חזר אלף בחזרו. ומדמשקמי ליה כמלק אס כן כולן לשי דקמתי קאי אס ממקצת שמן לר"אשון כ"ה היה דעמו לומר עו ממנה הר"אשון אס היה יולן ומעיקרא כשכמתי מקמתי לר"אשון לא היה דעמו לימן לשי וזכור לומר כן מן הר"אשון ויולן הכל לשי. ואי ויולן לשי דקמתי היינו מה ששיר מנכסיו שלא נמסר לר"אשון [א"כ] לר"אשון אמאי קנה אס עמד. הרי חילק כל נכסיו והוה ממנה ש"מ נבולה. אלף דהו כשמן לשי דעמו על מה שמתן לר"אשון. ה"ד דעמו על מה שהפקיר. וי"ס גורשין (1) ופקמתי לר"אשון ויולן לשי וכו' שני להשתעבד בר"אשון. ובריתא היא שנייה במוספתא [ב' פ"ה ה"ד] בשבות נכסיו לשי דעמו בשני שטרות וכמך בר"אשון מקצת נכסיו ולשי כמך כל נכסיו. ר"אשון לא יאל למרות כיון דשיר. שני יאל למרות וקנה כל הנכסין והר"אשון נבוללם. אלמלא דעמו על מה שמתן כמך לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס מהו ממנה מקצת ואל קנה: משום בחבת בית חורון. לקמן בפרק השומעין (דף מ"ה). ואקוריס משום שלא היתם גמורה. ה"ד און נראה הפקר גמור ב' נראה שלא הפקירו אלף בשביל שיזכה ה' המודר: ב"כ ש"ש"ה ימיס יבוא לחזור בו. ויולן אני חזר ב' ממנה שהפקיר. וזכור און אס יולן לזכות עו. הלכך אפילו קודם שחזר עו און שס הפקר עליו אס P אלל ממנו חזר ואל כיון לזכות מן הפקיר חייב במעשר. וכן אס הוא לקמן שלא נכסו לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס מהו ממנה מקצת ואל וימיהו אס וכה פתן הוא און אחר כך לעלל הפקיר כיון שכמך גס ליד אדם בחורה וכה הפקר. וכן מוכח בסופא גמי הפקר לומר דקמתי [מש] וכה פתן הוא און אחר אין יולן לומר עו וקאי גמי הפקר לזכות אס הפקר כלל א"כ שס הפקר עליו אס P אלל ממנו חזר ששה ימיס יולן לומר עו מפני פקנת הרמאן שרגילין להפקיר פירומוסין ולחזור ולזכות בסס כדי לעלל מן המעשר. וכן קמתי ממסין דלא און הפקר עו אחר ששה לפטור מן המעשר [א] וזכור זה קמתי כמלק לומר עו ששה לן זמן קמתי ממסין דלא און הפקר עו אחר. ואל"כ דהקנת הרמאן מפרט לקמן אלינא דר' יוסי. גס רבנן מתי אית לכו כך קמתי. ואל מתיק לן לפי מה שפירשתי און דלא וכה אלמלא חמורה זכיה פטור מן המעשר מאי אכסו ממסין מתקנן. וי"ל שהוא יאל שס הוא ילקט מלד זה אחרים ילקטו עו מלד אחר. אלל אס היה יולן לומר עו מדעמו הוה מפקירו וחזר עו מי:

כל הנדר אין דעתו על מה שהפקיר. און הכי נמי (1) דמני הדך ביה דליהו הוה ואל הוה אסר ליה לזכות דבר שהפקיר צפירוש חיל נדרו אלף הכא היינו טעמא משום דכל האוסר נכסיו סתם און דעמו על מה שהפקיר: רבי גרסינן מתיב רבא מקצתן לראשון וכולן לשני שני וכו' אהשתעבד בר"אשון. ובריתא היא

במקצתן דנבא ברמא (7) והכי פירושו מי שיש לו שני עצדים ונתן מקצת נכסיו לראשון ואח"כ נתן לשני לא קנה ראשון דלמלא גמריה שיר וכיון שעלמו לא קנה נכסיו נמי לא קנה דעבדא דקמי נכסיו הוא. אלל שני זכר בעלמו ובנכסיו זכר נמי להשתעבד בר"אשון ולגמיה ליכא שירא. ואי אמרת דאין דעמו על מה שהפקיר ה"ד אין דעמו על מה שנתן ככר: אלא אמר רבא בטעמא דר' יוסי משום מתנת בית חורון אמר'. ומדינא דלא אפילו לר' יוסי שרי דמתי אפקריה נפקא ליה מרשותיה אלף דכיון דאין סהדי ללא אפקריה אלף כדי שזכה מודר אי שרין ליה אחי למשירי אפי' היכא דאמר צפירוש וכמעשה דבית חורון דמתן בפקירין ונתן אלף כפיך אלף כדי שיצא אלף ויאלל עמנו ומש"ה דוקא נדרו קודם להפקירו אסור דאיכא למגור אלל הפקירו קודם לנדרו שרי: תניא המפקיר יפה שדהו ב"כ ג' ימים יבוא לחזור בו. ראינן שמועה זו שלא נמצרה איה דבזרי הראשונים ו'ל עניות דעמי. ואך נראה לי צפירוש כל שלשה ימים יבול לחזור בו וכפי ואיך אין יבול לחזור בו מדקאמרינן גמריה דאס אמר מאן שדהו עו מופקרת ליום אחד וכו' בין זכה ללא זכה דקמתי שעד שלא זכה יבול לחזור בו ומשזכה אין יבול לחזור בו וצרישא לא מפליגי ביהי אלף תולה מורה גקודס ג' ולאחר ג' ש"מ הכי קמתי כל ג' ימים יבול לחזור בו מהפקירו ואפילו זכה אחר קודם חזרמו לא קנה. ומפרש טעמא לקמן דמפקירין והדרין צהון דמשום דהפקר פטור מן המעשר הוה הממאן מפקירין שדומיהן כדי להפטר והיה דעמן בשעת הפקירן שיחזרו צהון ויזכו צהון ונמלא שלא היה הפקירן אלף להערמה נבלד ולפיכך הוצרכו לומר שזכר יזכו ביה לא יהו כזוכים מן הפקר והוצרכו גם כן לומר שאפילו זכה בו אחר לא יקנה ויהא מפקיר יבול לחזור בו חוץ. ואל"כ לגבי זכר ליה ליה למימש לרמאן אפי' אי לא הוה לא קיימא הוה שזכר יבול הרמאן שכשזכה בו אחר קנה לא ישמעו לדברי חכמים שהס לא יקנו דלימרו כי היכי דאחר זכי מהפקרא און נמי מהפקרא זכין ועוד שכיון שנהגו הרמאן ברמתאן זה כל ג' ימים אינו מתברר שיהא הפקר דאיכא למימש ראי לומר דלפי' זכה בו אחר יבול מפקיר לחזור בו שעדיין לא נגמר כל הימנו לחזור בו משהו"ל ליה ליה למימש לרמאן שכל

למה מדעמיהו מפקירי אלף להערמה נבלד ולא הוה הפקר ולפיכך הפקירו: מבאן ואיך אין יבוא לחזור בו. ואפי' לא זכר בו אדם לא שעשה הפקר ברמות און הצעיל ממתרין לזכות עו יומר מנ' ואי שכתב כל נכסיו לאחרין ואין אס כמלק מת קטו כולם עמד חזר נבולל אס כמלק מת קטו נכסיו חזר אלף בחזרו. ומדמשקמי ליה כמלק אס כן כולן לשי דקמתי קאי אס ממקצת שמן לר"אשון כ"ה היה דעמו לומר עו ממנה הר"אשון אס היה יולן ומעיקרא כשכמתי מקמתי לר"אשון לא היה דעמו לימן לשי וזכור לומר כן מן הר"אשון ויולן הכל לשי. ואי ויולן לשי דקמתי היינו מה ששיר מנכסיו שלא נמסר לר"אשון [א"כ] לר"אשון אמאי קנה אס עמד. הרי חילק כל נכסיו והוה ממנה ש"מ נבולה. אלף דהו כשמן לשי דעמו על מה שמתן לר"אשון. ה"ד דעמו על מה שהפקיר. וי"ס גורשין (1) ופקמתי לר"אשון ויולן לשי וכו' שני להשתעבד בר"אשון. ובריתא היא שנייה במוספתא [ב' פ"ה ה"ד] בשבות נכסיו לשי דעמו בשני שטרות וכמך בר"אשון מקצת נכסיו ולשי כמך כל נכסיו. ר"אשון לא יאל למרות כיון דשיר. שני יאל למרות וקנה כל הנכסין והר"אשון נבוללם. אלמלא דעמו על מה שמתן כמך לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס מהו ממנה מקצת ואל קנה: משום בחבת בית חורון. לקמן בפרק השומעין (דף מ"ה). ואקוריס משום שלא היתם גמורה. ה"ד און נראה הפקר גמור ב' נראה שלא הפקירו אלף בשביל שיזכה ה' המודר: ב"כ ש"ש"ה ימיס יבוא לחזור בו. ויולן אני חזר ב' ממנה שהפקיר. וזכור און אס יולן לזכות עו. הלכך אפילו קודם שחזר עו און שס הפקר עליו אס P אלל ממנו חזר ואל כיון לזכות מן הפקיר חייב במעשר. וכן אס הוא לקמן שלא נכסו לר"אשון ומן הכל לשי דל"כ גס מהו ממנה מקצת ואל וימיהו אס וכה פתן הוא און אחר כך לעלל הפקיר כיון שכמך גס ליד אדם בחורה וכה הפקר. וכן מוכח בסופא גמי הפקר לומר דקמתי [מש] וכה פתן הוא און אחר אין יולן לומר עו וקאי גמי הפקר לזכות אס הפקר כלל א"כ שס הפקר עליו אס P אלל ממנו חזר ששה ימיס יולן לומר עו מפני פקנת הרמאן שרגילין להפקיר פירומוסין ולחזור ולזכות בסס כדי לעלל מן המעשר. וכן קמתי ממסין דלא און הפקר עו אחר ששה לפטור מן המעשר [א] וזכור זה קמתי כמלק לומר עו ששה לן זמן קמתי ממסין דלא און הפקר עו אחר. ואל"כ דהקנת הרמאן מפרט לקמן אלינא דר' יוסי. גס רבנן מתי אית לכו כך קמתי. ואל מתיק לן לפי מה שפירשתי און דלא וכה אלמלא חמורה זכיה פטור מן המעשר מאי אכסו ממסין מתקנן. וי"ל שהוא יאל שס הוא ילקט מלד זה אחרים ילקטו עו מלד אחר. אלל אס היה יולן לומר עו מדעמו הוה מפקירו וחזר עו מי:

ובין לשני ואי נתקן. דאי כולן לשי דקמתי היה רובה (למח) [ומח] הסאר שלא נתן לראשון יאל לשי אס כן ראשון אמאי קנה. שמה מחמתו לא חזר מקמתי לראשון היה דעמו לימן הסאר לשי. ומלן שהוא מלק. והיה לו להכיר אס כמלק (והוה כמלק וימלא) ואלס כמלק. ומלן דלס עמד חזר. אלף ע"כ (כ"ל) [ואמרינן דעמו] אף מה שנתן לראשון. ומלן הוה אלמלא דעמו על מה שנתן. ה"ד ימלא דעמו על מה שהפקיר. כן פ"ה. ויס פסריס דגריסי מקמתי לראשון לא קנה. ורבינו נתמלא אחר דבריהם הוא במוספתא [ב' פ"ה ה"ד] גמי עבדים דכמך לראשון מקמתי נכסיו ולגי כמך כל נכסיו. [ראשון] לא יאל למרות כיון דשיר מנכסיו. ושי קנה עמנו דלא לא שיר לכך ששעבד אף בר"אשון. אלמלא דעמו לימן לשי אף מה שנתן [כמך] לראשון דל"כ לא קנה עמנו דהא שיר הוא עמנו נתן לראשון והשחא און לו כלום אלף ע"כ דעמו אמר שנתן כמך ה"ד ימלא הכי: [1] תיבת "אמר" ליתא בכתב"ד ר"י. ומיניה רובא ונמקי: [2] ואל"כ הייב הוה משום רבא רבא משום מיעשה בית חורון. גמריה שדומיהן לקמן (דף מ"ה). ואקוריס טעמא שלא הוה ממנה גמורה. שלא אמר נבלד למתה. הלא נמי און נראה הפקר [גמור] שדומה לאלו לא הפקירו אלף לנעם שיזכה לו המודר: תניא המפקיר שדהו ב"כ ג' ימים יבוא לחזור בו. וימיס נשמר האולל ממנו אס אינו ממחין לנדר (1) הפקירו אינו הפקר כלל א"כ שס הפקר על מה שהפקיר. וטעמא משום דאיסור טביל דיעו לכל ודעינן כל בעולם דהו איסור טביל עליו וכן ה"ד ימלא הכי: [2] תיבת "אמר" ליתא בכתב"ד ר"י. ומיניה רובא ונמקי: [3] לשון תהוים בירובו הוה גמוריס ומשום. וז"ל כל כה כפי הראשון בלשון מתקן מאי: [4] נראה להוסיף להשביבין ליה כמלק. וכה כפי הראשון: [5] לראשון וכו' לשני זכה השני אהשתעבד בר"אשון. כפי (הג"ש). ועי' אות א: [6] דאלי"כ שני נמי שיר והוא הוה כן חורון א"מא דכ"ה הנותן דעתו על מה שנתן כמך לראשון היינו נבוא הכי כפי (הג"ש). ועי' עוד דברי ריבון כביאר דבריהם: [7] תיבת "אס אינו ממחין לדבר" מהקמת (נדרים). [8] דאלי"כ שני נמי שיר והוא הוה כן חורון א"מא דכ"ה הנותן דעתו על מה שנתן כמך לראשון היינו נבוא הכי כפי (הג"ש) ונוסף בהג"ש נוסף "אחר ש"ש"ה ימים: [9] בהג"ש נוסף

הנהרות וציונים (6) ע"י גרסת הר"ן, וכ"כ המאירי וכתב זו היא הגיר' המיושבת, ומ"מ יש שאין גורשין כאן להשתעבד בר"אשון אלא זכר שני לבד ופירושו בשכ"מ המוחלק נכסיו בלא קנין וכו'. וגדולי המפרשים מפרשין אותה ג"כ בשכ"מ ונדרשין 'מקצתן לראשון וכולן לשני ראשון קנה שני לא קנה כו"ו ופירושה בשכ"מ ובקנין כו' כפי ע"ה. [7] צ"ל 'בואי (הגרסי'): [8] ט"ס 'וצ"ל ודמי רבתי' למתנה (ב"ה ר"ה) וי"ס 'הג"ש': [9] ש"א לשום הפקר לא חילל שום הפקר ולא פקע: [10] א"ה"נ דפיון דמיצ' הדר ביה ר"ה'ה הוה (כתב"י): [11] נתן וכו' לשני (כ"ה): [12] תיבת "אמר" ליתא בכתב"ד ר"י. ומיניה רובא ונמקי: [13] לשון תהוים בירובו הוה גמוריס ומשום. וז"ל כל כה כפי הראשון בלשון מתקן מאי: [14] נראה להוסיף להשביבין ליה כמלק. וכה כפי הראשון: [15] לראשון וכו' לשני זכה השני אהשתעבד בר"אשון. כפי (הג"ש). ועי' אות א: [16] דאלי"כ שני נמי שיר והוא הוה כן חורון א"מא דכ"ה הנותן דעתו על מה שנתן כמך לראשון היינו נבוא הכי כפי (הג"ש) ונוסף בהג"ש נוסף "אחר ש"ש"ה ימים: [17] בהג"ש נוסף

קצות

חיימ הלכות נזקי ממון סימן תז

החושן

תתתצה

לסקילה. ואח"כ כתב ו"ל: שור הנסקל שהזמו עדיין כל הקודם
 זו זכה שהרי משגמרו דינו הפקירוהו בעליו, עיין ס"ס. ומאי
 מהני הפקר בעליו כיון דכבר כתב דהפקירו אינו הפקר, אלא
 נראה כמו"ש דודאי איסורי הנאה בעלים אינם ליה ואפ"ה
 הפקירו אינו מופקר ומשום
 ללא עדיף מדבר שאינו ברשותו
 לאע"ג דשלו הוא אינו ברשותו
 לאקדושה ולהפקירו וכמו"ש
 לעיל (בסי' ר"א סעיף ד) עיין
 ס"ס. אבל בהזמו עדיין למפרע
 בעלים אינם להו וברשותיהוה הו
 קס לאפקוריה. ואע"ג דיאוש
 ודאי מהני אפילו דכבר שאינו
 ברשותו דהא בגזילה מהני יאוש
 ואם כן כי נגמר דינו ניתא
 דיאוש מיהא הו"ל³⁶, דלימיה
 דיאוש לא ילא מרשות בעלים עד
 דלמי לרשות זוכה ואינו כהפקר.
 ורמיה מהא דאמרין במרוכה
 (ב"ק סו, ב) זה ממייאש וזה
 אינו רוצה לקנותו, עיין ס"ס. ואי
 נימא דביאוש ילא מרשות בעלים
 נהי דאינו רוצה לקנות אכמי
 היכי מצי אמר הכי שלך לפניך
 במר דמייאש מאריה מיניה כיון דמו לאו דמאריה, והו"ק³⁷.
 תז א) אע"פ שהוא מכור. ביש"ש (ב"ק פ"ג סי' כח) תמה

ד נגח ואחר כך מכר או הוריש חייב.
 ה שור של פקח שנגח לשור חרש שוטה
 וקטן חייב, ושל חרש שוטה וקטן שנגח לשל
 פקח, וכן שור שהלכו בעליו למדינת הים
 ונגח פטורים.

תז שור שנגח ומכרו מזיק או ניזק
 ובו ד סעיפים
 א שור תם שהזיק, אם מכרו המזיק עד שלא
 עמד בדין, א) אע"פ שהוא מכור הרי הניזק
 גובה הימנו וחוזר הלוקח וגובה מהמזיק
 שמכר לו, שכיון שנגח קול יש לו, ולא היה
 לו ללוקח ליקח אותו עד שיגבה הניזק.
 הגה: מכרו ניזק מכור, וכשיתפסנו יקחנו הלוקח
 (טור ס"א).

זוה דהא לדין דקיימא לן כ"י עקיבא אפילו לרדיא אינו מכור
 עיי"ש. והיינו דשם ב"ק (לג, ב) תני בצריימא שור תם שהזיק
 עד שלא עמד בדין מכרו מכור הקדישו מוקדש, שחטו תם
 ונתנו צממנה מה שעשוי עשוי. משעמד בדין מכרו אינו מכור
 הקדישו אינו מוקדש שחטו
 ונתנו צממנה לא עשה כלום.
 ואמרין עלה מכרו מכור לרדיא
 הקדישו מוקדש משום דר'
 אצבו, שחטו לא צריכא לפחמ
 שמיטה ושמיטת התוס' ע"ס
 דלמיה כרבי ישמעאל אבל לרבי
 עקיבא אינו מכור לרדיא.

אמנם נראה דשיטת הרמב"ם
 דלמיה כרבי עקיבא דאלו לרבי
 ישמעאל א"כ אפילו עמד בדין
 דהא לרבי ישמעאל אפילו אחר
 העמדה בדין נמי יכול לסלוקי
 בזווי. ואין לומר הא למני עמד
 בדין היינו ששמו לו השור
 והחליטו לפי שלא היה רוצה
 מויק לסלק בזווי, דכה"ג צמועד
 נמי כל שלא נתן המזיק מעות
 והצ"ד הגבו לא את גוף השור
 דהוי של הניזק. ולשיטת תוס'
 כ"יך לומר דכרבי דלפי' לרי' ישמעאל אינו יכול לסלקו בזווי
 אחר העמדה בדין וצ"ע³⁸. ולכן נראה דהך צריימא כ"י עקיבא

פיתוחי חותם

להפקיר, עיי"ש. אך אפשר לכאר את דברי רבינו עפ"י מה
 שכתב בספר שעריישוב (ש"א פ"ט) דמה שאמרו דבפועל אי
 אפשר להשחמש בחפץ לא מפיקע בזה התורת דמים מהחפץ רק
 משום שבאיסורי הנאה התורה הפקיעה מזה דין דמים, עיי"ש,
 ולכן כאן שבאמת לא הו איסורי הנאה ואעפ"י שבמציאות היה
 אסור לענין השתמשות הו ברשותו מדין תורה.
 36 לכאורה פשטות כוונת רבינו לומר בזה דכיון דעכ"פ הו
 יאוש ויאוש מועיל גם באינו ברשותו, א"כ יהיה כנגח ואח"כ
 הפקר וע"ז תירץ דיאוש לא מקרי כהפקיר כיון דלא נפיק
 מרשות בעלים עד דאחי לרשות זוכה א"כ מקרי דיש כאן
 העמדה בדין. אך בקהילות יעקב (שם) פירש באופן אחר ומתוך
 דבריו תמה על רבינו, ועיי"ש שהביא שבדברי הרא"ש בגמ'
 בבא"קמא (פ"י סי' כא) מבואר להדיא דהדין כל הקודם זכה
 בשור הנסקל הוא משום שהבעלים מתייאשים ממנו, וראה מה
 שכתבנו בזה בפיתוחי חותם לעיל (סי' רנט).

37 במה שחידש כאן רבינו דיאוש לא יצא מרשות בעלים עד
 דאחי לרשות זוכה, כן כתב גם הנתיבות לעיל (בס' רטב),
 ועיי"ש בתרומת הכרי שדן בזה באריכות וחולק על מש"כ
 הנתיבות דמהני תורה ביאוש, והאחרונים האריכו הרבה בנידון
 זה עיין בבא"ריצחק (תיו"ד סי' כג) שהקשה ממה שאמרו בגמ'
 שם נתייאשתי מפלוני עבדי דאם יאוש לא נפיק מרשות בעלים
 איך יכול לזכות בעצמו הא ידו כיד רבו, בספר מרחשת (קונטרס
 יאוש), בקהילות יעקב בגמ' ב"ק (סי' לג), בהגהותיו של
 הגרא"ז מלצר לחידושי הרמב"ן בגמ' פסחים (ב, ב, ל, ב)
 שהוכיח מדברי הרמב"ן שם דסובר שיאוש יוצא מיד מרשות

בעלים, דלא כדעת רבינו והנתיבות דהרמב"ן כתב שם שביטול
 חמץ מהני מתורת יאוש ולכן מהני אפילו לר"י דיאוש דהפקר
 לא נפיק מרשותו. ובדברי יתחקאל (סי' מט אות ד) הוכיח כן גם
 מדברי הריטב"א בגמ' בבא"מציעא (כא, ב) שהקשה שם איך
 מותר לעניים לקחת אחרי שנתייאשו, ומוכח דהוי יוצא מרשותו
 דאם לא כן מאי קושיא, עיי"ש, ועיין עוד בחידושי הגר"ש
 שקופ (בבא"קמא סי' לח) ותו"א (שם סי' יח) שהאריכו בכ"ז,
 ועוד מזה בפרי"צחק (ח"ב סי' סד) שהוכיח מדברי רש"י בגמ'
 גיטין (לח, א) דסבירא ליה דיאוש הו הפקר. ובבא"ריצחק שם
 שכתב דאף שהוא הפקר מ"מ יכול לומר הרי שלך לפניך ורק
 אם כבר קנה החמץ אינו יכול לומר כן, עיי"ש. וראה עוד
 בתרומת הכרי (סי' רטב) ובעמודי אור (סי' קיג).

38 באבן האזל הלי' נזק"מ (פ"ז הי"ב) הקשה על דברי רבינו
 כאן דלפי"ז למה אמרו בגמ' דלר"י רק לבי"ד קמוהו רחמנא
 הרי בלא"ה לפני העמדה בדין ליכא חיוב ולאחר העמדה בדין
 הו"ל יוחלט, ומתוך תמיהה זו כתב שם דבאמת לא אמרין
 יוחלט לר"י, והא דמכרו אינו מכור היינו משום דהוי כאפותיקי
 וזה כמו שכתבו התוס' בגמ' ב"מ (טו, א) דבאפותיקי שייך
 השבח למלוה ולכן אינו מכר לרדיא, אבל להרמב"ם שחולק על
 התוס' בזה וסובר דאין לבע"ח שבח באפותיקי ע"כ דהב"רייתא
 אולי כר"ע, עיי"ש. ובחזו"א בגמ' ב"ק (סי' ג סק"ז) ביאר
 דבשור תם כיון דאם נאבד השור אינו גובה ממקום אחר לכן
 מיד שעמד בדין ושמו את הנזק מגבינן ליה מיד ואין נותנין לו
 ב"ד זמן משא"כ במועד, ולפי דבריו מיושבת שפיר קושית
 רבינו, עיי"ש. ועיין מזה עוד בחידושי הגר"ש שקופ בגמ' שם